

יזכור עם ישראל שיצא לאור מטעם משרד הבטחון הכרך השביעי של ספרי ה"יזכור" ספר מונג-טאלי בעל 1000 עמודים, המכיל את כל הפרשיות של חייהם ומותם של הנופלים בדרך להקמת מדינת ישראל.

כאמור זה הכרך השביעי של ספרי היזכור, שיצא מטעם היחידה למען הנצחת ההייל, שהנציחה עד כה את כל הנופלים במערכות ישראל מאז ההלטה האומות המאוחדות בשנת 1947, 29.22 ועד היום. כמו כן הופיעו ששה כרכים של "גוילי אש" בהם תמצית היצירה הספרותית והאמנותיות של הצעירים, שבחלקם היו תקוות עמנו מבחינות רבות.

הספר מכיל את יתר 1586 השמות, מתחילת מפעל תקומת ישראל ועד להקמת המדינה. משנת תר"ך (1860) שעה שראשוני החלוצים פרצו מהומת ירושלים והקימו את שכונותיהם וה"קולוניות" כל אלו שחזון המדינה הציונית היה בלבם, והקריבו למענה את הנכס היקר ביותר שיש לאדם, את חייהם-ולא זכו לראות את גשמת החזון הגדול. מייד כאשר פתחתי את הספר מצאתי פרטים מלאים גם על מחי הללי טירת צבי, ביניהם אנשי "הגנה" ואנשי הקבוצים של הגנה שהיו בדרך לאבטחת הקמת את הקבוץ הדתי "טירת צבי" והם: חיים שטורמן, אהקין ומוסינזון, שליחי ההגנה שעלו על מוקש שעה שרצו לשאול לשלום אנשי טירת צבי הנצורה אז, הם שאבטחו את המטאיות מלי אות אנשים שחשו לעזרה בנפש ובפרודוקטים משאית שממסכה ע"י טרקטור בדרך לא דרך בחוף הבוץ, ונתקלו במארב. איש טירת צבי מנחם פריבס צעיר שנהרג בזדון ממכות השוטרים הבריטיים בקולונע "ציון" בירושלים שעה שהפגין בשם "ההגנה" נגד ה"ספר הלבן" וקלמן רייג הנהג שטיפל בנאצנות במשאית הקבוצה בתל-אביב ונפל קורה להשתוללות חיילי בריטיים אחרי הלית הסרג'נטים ע"י האצ"ל. ביניהם גם צי יעקובסון שהתנדב לבריגדה על מנת להלחם בנאציס, ועקבותיו נעלמו עד היום הזה והנה רק עתה נודע מספר 'יזכור' השביעי נודע שעלה על מוקש באיטליה בשנת 1945, ומת מפצעיו. סה"כ עשרה חללים, מקבוץ קטן זה כמעט 10 אחוז מן האוכלוסייה הקטנה של 80 איש בתקופת ראשית הישוב.

כאמור, בתוך אלף העמודים של הספר צפונים 1586 שמות המייצגים גורלם של שני אדם. במשך 10 השנים עבדו החקרינים מטעם משרד הבטחון כדי להשלים את המשימה הקדושה, בהדרכת ועדת היגוי ממיטב המומחים, שבראשם הגב' רמה פלינט-גור, הם היו צריכים לוודא פרטים על כל חלל-שם המונה פרטי חייו ומותו, עבודה נמלים ופרטים גיבולוגראפיים מדוייקים. בדרך כלל - כמחצית העמוד לאיש. כמובן, על יוסף טרומפלדור ועל חיים שפורמן ממנהיגי הישוב כתבו יותר מחצי עמוד. כל אחד לפי כרכו ומשקלו החברתי, כל תודלות הישוב בהתוהותו.

כולם, בנים ובנות צעירים, מבחר בני עמנו, שכל החיים עדיין עמדו לפנייהם. והיום יש להניח כי אלמלא כדור האויב שקיפה את חייהם הצעירים, היו רוצים כמונו לבנות בית, להקים משפחה, לנך בנים ובנות ונכדים ולהנות מצאצאיהם עד היום הזה. כמה עצוב לדעת, כי כמונו כמוהם, כולנו עלינו ארצה על מנת לחיות בה לבנות ולהבנות ולחיות בשלום עם שכנינו. אך נתקלו ונתקלנו במציאות אכזרית וקודרת של האיטלם הפונדמנטאלי, של הטורקים והבריטים ושל הנאציס. שהכריחונו לאחוז בנקדי להגן על הנפש והרכוש וביחוד על האידיאל הציוני

של חקומת מדינת ישראל. ולאמתו של דבר-עד היום הזה לא השלימו עם המדינה הקטנה, שקמה אחרי אלפי שנה של גלות במולדתם הישנה חדשה בדם ואש וחמרות עשן... ובעיקר באלפי הקרבנות הצעירים.

יש לציין ולהדגיש כי בזכותם בזכות הנופלים על מזבח המולדת כמו ישובים, קיבוצים, מושבות וערים, וברא וראשונה מדינה פורחת. ואלמלא קורבנם לא היינו זוכים לחיות היום במדינת ישראל. מלבד המצבות בבתי הקברות הפזורים בכל רחבי המדינה, הרי ספר "יזכור" זה הוא כמעט המקום היחיד המזכיר בפירוש את שמותיהם, התלבטותיהם ומלחמותיהם של הנופלים בחייהם ובמותם. היילים רבים שהיו עד היום "היילים אלמונים"- יצאו סוף סוף מאלמניותם, חייבים אנו תודה למשרד הבטחון על הספר ועל כל עבודת החקירה והתיעוד שהשקיעו במשך למעלה מעשר שנים.

מענין לענין ובאותו ענין מי מאתנו שומע את תכנית הרדיו "הפרלמנט הירושלמי" בה מספרים ירושלמים חוויות וזכרונות ילדות. כל אחד מזוית אישית שלו. בין המשתתפות הקבועות נחמה בן אליהו נחה היא בת למשפחת אניקסטר ירושלמית מזה שמונה דורות ילידת שכו-נת בית ישראל שמשתתפת בתכנית מזה שלוש שנים רואה עצמה כממשיכה מסורה של סבה פנחס גרייבסקי ההיסטוריון של ירושלים הקדומה שתיעד את תולדות העיר בדורות הקודמים ב-230 חוברות ובהם דיוקנותיהם של רבים מאנשי ירושלים ל"בקשת קהל מאזינים" שהתקשרו אליה ובזקשו שחשלה להם מסיפוריה, היו אחרים בטוחים שיש לה ספר על ירושלים וכך לבקשת קהל המאזינים היא הגיעה לרעיון להוציא ספר בשם "פעם בירושלים" הספר יצא בהוצאת כרמל מעוצב ומאוויר ע"י היים רון, בספר לקט מאותם הסיפורים המצתארים את ירושלים של פעם בעט חייכני ומחוך אהבה רבה לעיר ולאנשיה.

הספר יצא לאור בימים אלה ממש וירושלמים ותיקים ימצאו בין דפיו את החצרות הישנות את הפרימוסים, את הבלקונים עפ פרחי הגרניום ואת הניחוחות הירושלמיים של פעם.

נביא שיר אחד מתוך החוברת בשם "מיהו ירושלמי?"

ל"ותיקי הבריגדה" ירושלים של פעם/רזים יש של מראות, צלילים ריה ועעם/ מה יאמר "חמלה מלאן" לזחמקרוב בא? / ומיהו "שמעון רודי"? אמרו נא אדרבה.

"סוס" שתית פעם?-ענה בלי היסוס/ והובזה בעיניך ודאי סתם צמח, כיסמין או כיסוס.

את לופקה הכרת? ובתור למים מימין עמדת? עם טרי הנהג באושובוס נטעת, ובמלים"פו פו בלי מרטה"נשבעת? (אתה ירושלמי אם-) אם במזוה יש לך ראש סוכר, גרות, גפרורים וטרדינים העקר אם בום על קולי באזניך נקלט/מיד אתה רץ הישק למקלט? ואם השכלת לקולות העיר הזאת להאזין לצפירת כניסת השבת, צעקות "שאבעס" ולהבדיל-המואזין. אם ערבה לך הליכתך על אבני בני מרצפת ושלג על עירך ידמה לך כעוצה קצפת. אם לא תבכה את עבדת העדר יום בעיר, אם תחזר אחריה כחזר אחרי אהובתו עלם צעיר. אם במקום "מאתיים" תלמד מ-א-חיים להגיד, וביום ירושלים ילבו לך רמ"ח אבר ושם"ה של גיד. אם כלאלה חדע ועוד- טימן שאתה ירושלמי מאוד